

Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті

MOOK

«Ғылыми зерттеулер әдіснамасы»

5-ші бөлім. Патентке қабілеттілік шарттары.

Дәріс оқытушы:

Доктор PhD, Аринова Сания Каскатаевна

Қарағанды

Бөлімнің мақсаты:

"Ғылыми зерттеулер әдіснамасы" пәні техникалық ой-өрісті және металлургия саласындағы магистрлердің қолданбалы және ғылыми-зерттеу міндеттерін шешу қабілеттерін қалыптастыруды мақсат етеді.

Бөлімнің жоспары:

Патенттік іздеу 1

ПАТЕНТТІК ІЗДЕУ

Ғылыми зерттеулердегі міндетті қадам патент іздеу болып табылады. Оның көмегімен сұрау тақырыбына сәйкес құжаттарды патенттік қордан іздеу процесі жүзеге асырылады.

Патенттік іздеу келесі мақсаттарда жүзеге асырылады:

- өнертабыстың бірегейлігін тексеру;
- зерттеу саласындағы соңғы жаңалықтарға шолу;
- өнертабыс біреудің зияткерлік меншігіне қол сұғатын-кірмейтінін анықтау;
- жаңа өнертабысты пайдалану салаларын анықтау;
- өнертабысқа, пайдалы модельге патенттер іздеу;
- қызығушылық танытатын саладағы зерттеулердің жағдайын анықтау;
- қосымша ақпараттық материалдарды іздеу;
- бәсекелестер туралы ақпарат жинау;
- техникалық проблемалардың шешімін табу.

Патенттік іздеуді қолмен, ақпаратты-іздеу жүйелерінің көмегімен немесе сәйкес компьютерлік бағдарламаларды қолдана отырып жүргізуге болады.

Патенттік іздеу дегеніміз не? Патенттік іздеу дегеніміз - патенттік құжаттар немесе мәліметтер жиынтығынан бір немесе бірнеше белгілерге негізделген сұранысқа сәйкес құжаттарды немесе ақпаратты таңдау процесі. Сонымен бірге іздеу көптеген құжаттар мен мәтіндерден сұрау тақырыбына немесе тақырыбына сәйкес келетіндерден ғана жасалады.

Іздеу нысаны объектінің категориясы (құрылғы, әдіс, зат) бойынша патенттік зерттеудің нақты міндеттері негізінде, сондай-ақ оның элементтері, қасиеттері, параметрлері және басқа да сипаттамалары зерттелетін болады.

Патенттік іздеуде ақпараттық сұранымның мағыналық мазмұны мен құжаттың мазмұны салыстырылады.

Іздеу нәтижелерін бағалау үшін құжаттың іздеу кескінінің іздеу рецептімен ресми сәйкес келу дәрежесін анықтайтын сәйкестіктің белгілі бір критерийлері жасалады, мәтінді ақпарат сұранысына жауап ретінде қарастыру қажет.

Патенттік зерттеулер келесі негізгі міндеттерді шешуге бағытталған:

- оның тұтынушылық қасиеттерін, сондай-ақ осы саладағы даму тенденцияларын анықтайтын, нарыққа жеткізілуге тиісті өнімнің немесе өнімнің техникалық деңгейін анықтау;
- патенттік тазалықты тексеру, яғни бәсекелестердің ұқсас өнімдерінде қорғаныс құжаттарының (патенттер, сертификаттар және т.б.) болуына байланысты сыртқы қауіптердің анықталуы, олардың нарыққа кіруіне кедергі келтіруі мүмкін;

- өнімнің бәсекеге қабілеттілігін бағалау: егер өнім төмен техникалық деңгеймен сипатталса, онда бәсекелестік ортада қол жетімді бағамен сату қиынға соғуы мүмкін;

- оның патенттелуін шешкен кезде дамудың патентке қабілеттілігі. Стандартқа сәйкес патенттік зерттеу дегеніміз - техникалық объектілердің техникалық деңгейі мен даму тенденциялары, олардың патентке қабілеттілігі, патенттік тазалығы, патент және басқа ақпарат негізінде бәсекеге қабілеттілігі туралы зерттеулер.

Патенттік зерттеулер жүргізіледі:

- технология объектілерін құру кезінде;
- ғылым мен техниканы дамыту жоспарларын жасауда;
- ғылыми-техникалық болжамдар жасауда;
- өнімді әзірлеу мен өндіруде;

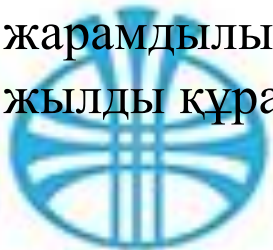
Патенттік іздеудің міндеттері жаңа жабдықтарды немесе бұйымдарды жасаудың, жасаудың және іске асырудың белгілі бір кезеңінде патенттік ақпаратты пайдалану міндеттерімен анықталады. Зерттеу тақырыбын жоспарлау кезінде техникалық тапсырманың ертерек шешілгенін, қандай шешімдер патенттермен қорғалғанын, қандай компаниялар осы техникалық салада жұмыс істейтінін және тақырыпты дамытудың перспективалары қандай екенін білу үшін патенттік іздеу жүргізіледі. Іздеу сонымен қатар технологияның даму тенденцияларын болжауда өнертабыстардың техникалық-экономикалық негіздемесін жүргізу мақсатында жүргізіледі.

Патент іздеу процедурасы таңдалған элементтерді 1 кестеде көрсетілгендей таңдауды ұсынады. 1 – кесте Іздеу регламенті

Іздеу пәні	Индекстер: МПК, МКПО, УДК	Іздеу ендігі	Іздеу тереңдігі	Ақпарат қайнар көзі

Іздеудің тереңдігі немесе ақпараттың ретроспективасы дегеніміз - іздеу жүргізілген жылмен есептелетін, іздеу жүргізілетін жылдар саны. Іздеу тереңдігі патенттік зерттеулердің мақсатына байланысты. Егер мақсат объектінің техникалық деңгейін немесе жаңалығын айқындау болса, онда тереңдік объект тиесілі техникалық өрістің даму ерекшеліктерін ескере отырып таңдалады. Егер технологияның бұл саласы бұрыннан белгілі болса, онда ол оның ең қарқынды даму кезеңімен шектеледі. Жабдық нысандары орта есеппен әр 7-10 жылда бір рет жаңартылып отыратынын есте ұстаған жөн, бірақ іздеу тереңдігі 50 жыл. Патенттің тазалығын тексеру кезінде іздеу тереңдігі іздеу еліндегі патенттердің жарамдылық мерзіміне тең болады. Көптеген елдерде бұл кезең 20 жылды құрайды.

МӨЖ ҮШІН ТАПСЫРМА

1) Патенттік іздеу шарттарының алғышарттарын сипаттаңыз.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Современные методы структурного анализа материалов : учебное пособие для магистрантов и докторантов PhD по специальности - Материаловедение и технология новых материалов, Metallургия / Л. А. Дахно , О. А. Шарая ; М-во образования и науки РК, Карагандинский государственный технический университет, Кафедра металлургии, материаловедения и нанотехнологий. - Караганда : КарГТУ, 2013. - 83 с. - ISBN 978-601-296-476-9
2. Кузнецов, И. Н. Основы научных исследований : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры, аспирантов / И. Н. Кузнецов. - 3-е изд. - М. : Дашков и К, 2017. - 282 с. - ISBN 978-5-394-02783-3
3. Коробко В.И. Основы научных исследований: курс лекций: учеб. пособие для студентов строительных специальностей. – М.: АСВ, 2000. – 218 с.
4. Герасин А.Н., Отварухина Н.С. Магистерская диссертация: учеб. пособие для магистрантов / Мос. гос. ин-т управл. – М., 2010. – 56 с.
5. Перспективные технологические процессы в металлургии: учебное пособие для студентов, магистрантов и докторантов / А. З. Исагулов [и др.]. - Караганда : КарГТУ, 2017. - 78 с. - ISBN 978-601-315-308-7